

HLAVA PATNÁCTÁ

Pojistné smlouvy

ODDÍL PRVNÍ

Pojistná smlouva

§ 788

(1) Pojistnou smlouvou se pojistitel zavazuje poskytnout ve sjednaném rozsahu plnění, nastane-li nahodilá událost ve smlouvě blíže označená, a fyzická nebo právnická osoba, která s pojistitelem pojistnou smlouvu uzavřela, je povinna platit pojistné.

(2) Součástí pojistné smlouvy jsou všeobecné pojistné podmínky pojistitele, schválené orgánem státního dozoru v pojišťovnictví (pojistné podmínky), na něž se pojistná smlouva odvolává, a které jsou k ní připojeny nebo byly před uzavřením smlouvy tomu, kdo s pojistitelem smlouvu uzavřel, sděleny.

(3) V pojistné smlouvě se lze od pojistných podmínek odchýlit jen v případech v nich určených. V jiných případech se lze odchýlit jen pokud je to ku prospěchu pojištěného.

§ 789

Zvláštní právní předpis může uložit fyzické a právnické osobě povinnost uzavřít pojistnou smlouvu. Může též stanovit, že pojištění bez uzavření pojistné smlouvy vznikne na základě jiné skutečnosti za podmínek v něm uvedených (pojištění zákonné).

§ 790

Pojistit lze zejména:

- a) majetek pro případ jeho poškození, zničení, ztráty, odcizení nebo jiných škod, které na něm vzniknou (pojištění majetku);
- b) fyzickou osobu pro případ jejího tělesného poškození, smrti, dožití určitého věku nebo pro případ jiné pojistné události (pojištění osob);
- c) odpovědnost za škodu vzniklou na životě a zdraví nebo na věci, popřípadě odpovědnost za jinou majetkovou škodu (pojištění odpovědnosti za škodu).

§ 791

(1) Pro právní úkony týkající se pojištění je třeba písemné formy, není-li v tomto zákoně nebo v pojistných podmínkách stanoveno jinak.

(2) Pojistitel vydá tomu, kdo s ním pojistnou smlouvu uzavřel, pojistku jako písemné potvrzení o uzavření pojistné smlouvy. Dojde-li ke ztrátě nebo zničení pojistky, vydá pojistitel tomu, kdo s ním pojistnou smlouvu uzavřel, na jeho žádost a náklad druhopis pojistky. Pokud je podle pojistných podmínek třeba pojistku předložit k uplatnění práva na pojistné plnění, může pojistitel požadovat, aby se pojistka před vydáním druhopisu umožila.

(3) Obsahuje-li pojistka týkající se mezinárodní dopravy zboží oprávnění toho, kdo s pojistitelem smlouvu uzavřel, převést právo z pojistné smlouvy rubopisem, a to i nevyplněným, na další osoby, které jsou oprávněny k dalšímu převodu, jsou tyto osoby oprávněny k dalšímu převodu (pojistka na řad). Tento převod dopravní pojistky rubopisem (indosamentem) má účinky postoupení pohledávky, i když pojistitel nebyl o postupu vyrozuměn. Pojistitel není povinen zkoumat platnost rubopisu.

ODDÍL DRUHÝ

Uzavření pojistné smlouvy

§ 792

(1) K uzavření pojistné smlouvy je třeba, aby návrh byl přijat ve lhůtě, kterou navrhovatel určil, a neurčil-li ji, do jednoho měsíce ode dne, kdy druhý účastník návrh obdržel. Pojistná smlouva je uzavřena okamžikem, kdy navrhovatel obdrží sdělení o přijetí svého návrhu.

(2) Návrh pojistitele lze přijmout též zaplacením pojistného ve výši uvedené v návrhu, jestliže se tak stane ve lhůtě podle odstavce 1; pojistná smlouva je v takovém případě uzavřena, jakmile bylo pojistné zaplaceno.

§ 793

(1) Kdo s pojistitelem uzavírá pojistnou smlouvu, je povinen odpovědět pravdivě a úplně na všechny písemné dotazy pojistitele, týkající se sjednávaného pojištění. To platí též, jde-li o změnu pojištění.

(2) Tuto povinnost má i ten, na jehož majetek, život nebo zdraví anebo odpovědnost za škody se má pojištění vztahovat, i když pojistnou smlouvu sám neuzavírá.

§ 794

(1) Pojistnou smlouvu lze uzavřít i ve prospěch jiné osoby.

(2) Na pojistné smlouvy uzavřené ve prospěch jiné osoby se přiměřeně použije ustanovení o smlouvě ve prospěch třetí osoby (§ 50) s tím, že souhlas jiné osoby může být dán i dodatečně při uplatnění práv vyplývajících z pojistné události.

ODDÍL TŘETÍ

Práva a povinnosti z pojištění

§ 795

(1) Povinnost pojistitele plnit a jeho právo na pojistné vznikne prvním dnem po uzavření pojistné smlouvy, nebylo-li účastníky dohodnuto, že vznikne již uzavřením pojistné smlouvy nebo později.

(2) V pojištění týkajícím se mezinárodní dopravy zboží lze dohodnout, že se pojištění vztahuje i na dobu před uzavřením pojistné smlouvy. Pojistitel však není povinen poskytnout pojistné plnění, pokud ten, kdo s pojistitelem uzavřel pojistnou smlouvu, v době uzavření pojistné smlouvy věděl nebo musel vědět, že pojistná událost již nastala.

§ 796

(1) Ten, kdo s pojistitelem uzavřel pojistnou smlouvu, je povinen platit pojistné, a to za dohodnutá pojistná období (běžné pojistné); lze též dohodnout, že pojistné bude zaplaceno najednou za celou dobu, na kterou bylo pojištění sjednáno (jednorázové pojistné).

(2) Nebylo-li dohodnuto jinak, je běžné pojistné splatné prvního dne pojistného období a jednorázové pojistné dnem počátku pojištění.

(3) Není-li v pojištění týkajícím se mezinárodní dopravy zboží zaplaceno pojistné a nejde-li o případ uvedený v § 795 odst. 2, není pojistitel povinen poskytnout pojistné plnění z pojistných událostí, ke kterým došlo před zaplacením pojistného. Pojistitel nemá právo na pojistné, jestliže v době uzavření pojistné smlouvy věděl, že pojistná událost nemůže nastat.

(4) Stanoví-li tak pojistné podmínky, je ten, kdo s pojistitelem uzavřel pojistnou smlouvu, zproštěn povinnosti platit pojistné, aniž je tím dotčena výše pojistného plnění.

§ 797

(1) Právo na plnění má, pokud není v tomto zákoně nebo v pojistných podmínkách stanoveno jinak, ten, na jehož majetek, život nebo zdraví anebo na jehož odpovědnost za škody se pojištění vztahuje (pojištěný).

(2) Právo na plnění vznikne, nastane-li skutečnost, se kterou je spojen vznik povinnosti pojistitele plnit (pojistná událost).

(3) Plnění je splatné do patnácti dnů, jakmile pojistitel skončil šetření nutné k zjištění rozsahu povinnosti pojistitele plnit. Šetření musí být provedeno bez zbytečného odkladu; nemůže-li být skončeno do jednoho měsíce po tom, kdy se pojistitel o pojistné události dozvěděl, je pojistitel povinen poskytnout pojištěnému na požádání přiměřenou zálohu.

§ 798

Pojistitel je oprávněn plnění z pojistné smlouvy přiměřeně snížit, jestliže na základě vědomě nepravdivé nebo neúplné odpovědi (§ 793) bylo určeno nižší pojistné.

§ 799

(1) Pojištěný je povinen zachovávat povinnosti, které byly dohodnuty nebo které jsou v tomto zákoně anebo v pojistných podmínkách stanoveny.

(2) Kdo má právo na plnění, je povinen bez zbytečného odkladu pojistiteli písemně oznámit, že nastala pojistná událost, dát pravdivé vysvětlení o jejím vzniku a rozsahu jejích následků a předložit potřebné doklady, které si pojistitel vyžádá. Pojistné podmínky mu mohou uložit i další povinnosti.

(3) Mělo-li vědomé porušení povinností uvedených v odstavcích 1 a 2 podstatný vliv na vznik pojistné události nebo na zvětšení rozsahu následků pojistné události, je pojistitel oprávněn plnění z pojistné smlouvy snížit podle toho, jaký vliv mělo toto porušení na rozsah jeho povinnosti plnit.

ODDÍL ČTVRTÝ

Zánik pojištění

§ 800

(1) Pojištění, u kterého je sjednáno běžné pojistné, zanikne výpovědí ke konci pojistného období; výpověď musí být dána aspoň šest týdnů před jeho uplynutím.

(2) Lze též dohodnout, že pojištění může vypovědět každý z účastníků do dvou měsíců po uzavření pojistné smlouvy. Výpovědní lhůta je osmidenní; jejím uplynutím pojištění zanikne.

(3) Pojistitel nemůže podle odstavce 1 vypovědět pojištění osob s výjimkou pojištění pro případ úrazu.

§ 801

Pojištění zanikne rovněž tím, že pojistné za první pojistné období nebo jednorázové pojistné nebylo zapláceno do tří měsíců anebo pojistné za další pojistné období nebylo zapláceno do šesti měsíců od jeho splatnosti; tyto lhůty lze dohodou prodloužit. Pojištění zanikne uplynutím příslušné lhůty. Totéž platí, byla-li zaplácena jen část pojistného.

§ 802

(1) Při vědomém porušení povinností uvedených v ustanovení § 793 může pojistitel od pojistné smlouvy odstoupit, jestliže při pravdivém a úplném odpovězení dotazů by pojistnou smlouvu neuzavřel. Toto právo může pojistitel uplatnit do tří měsíců ode dne, kdy takovou skutečnost zjistil; jinak právo zanikne.

(2) Dozví-li se pojistitel až po pojistné události, že její příčinou je skutečnost, kterou pro vědomě nepravdivé nebo neúplné odpovědi nemohl zjistit při sjednávání pojištění a která pro uzavření pojistné smlouvy byla podstatná, je oprávněn plnění z pojistné smlouvy odmítnout; odmítnutím plnění pojištění zanikne.

§ 803

(1) Pojistitel má právo na pojistné za dobu do zániku pojištění.

(2) Zanikne-li pojištění před uplynutím doby, za kterou bylo běžné pojistné zapláceno, je pojistitel povinen jeho zbývající část pojistného vrátit.

(3) Nastala-li pojistná událost a důvod dalšího pojištění tím odpadl, náleží pojistiteli pojistné do konce pojistného období, v němž pojistná událost nastala; jednorázové pojistné náleží pojistiteli i v těchto případech vždy celé.

§ 804

Pojistné podmínky pro pojištění osob stanoví, ve kterých případech je pojistitel povinen vyplatit při zániku pojištění odbytné, kdy pojištění nezanikne pro neplacení pojistného a na které případy se nevztahuje ustanovení § 803 odst. 2 o vrácení pojistného.

ODDÍL PÁTÝ

Změna pojištění

§ 805

Pojistné podmínky pro pojištění majetku a pro pojištění odpovědnosti za škodu, týkající se pojištění majetku v bezpodílovém spoluvlastnictví manželů stanoví, za jakých předpokladů zaniká

pojištění majetku nebo pojištění odpovědnosti za škodu, na koho přecházejí a na které věci se vztahuje, zaniklo-li bezpodílové spoluvlastnictví.

ODDÍL ŠESTÝ

Pojištění majetku

§ 806

Z pojištění majetku má pojištěný právo, aby mu bylo poskytnuto plnění ve výši určené podle pojistných podmínek, týká-li se pojistná událost věci, na kterou se pojištění vztahuje.

§ 807

Je-li táž věc pojištěna pro stejný případ u více pojistitelů a převyšuje-li úhrn pojistných částek pojistnou hodnotu věci nebo převyšuje-li úhrn částek, které by z uzavřených pojistných smluv z téže události pojistitelé byli povinni plnit (vícenásobné pojištění), je každý z pojistitelů povinen poskytnout plnění do výše hodnoty věci, nebo dohodnuté pojistné částky pouze v poměru částky, kterou by byl povinen plnit podle své smlouvy, k částkám, které by byli úhrnem povinni plnit všichni pojistitelé.

§ 808

Pokud je věc pojištěna pro tutéž dobu zároveň jiným pojištěním proti jednotlivým zvláštním nebezpečím, poskytne pojistitel plnění z pojistné události způsobené takovým zvláštním nebezpečím - má-li vůbec povinnost škodu nahradit - pokud pojištěný nemohl dosáhnout plnění z pojištění pro případ takového zvláštního nebezpečí.

§ 809

(1) Pojištěný je povinen dbát, aby pojistná událost nenastala; zejména nesmí porušovat povinnosti směřující k odvrácení nebo zmenšení nebezpečí, které jsou mu právními předpisy uloženy nebo které vzal na sebe pojistnou smlouvou.

(2) Porušil-li pojištěný vědomě nebo následkem požití alkoholu nebo návykových látek povinnosti uvedené v odstavci 1 a toto porušení podstatně přispělo ke vzniku pojistné události nebo k většímu rozsahu jejích následků, je pojistitel oprávněn plnění z pojistné smlouvy přiměřeně snížit. Totéž platí, porušil-li tyto povinnosti vědomě nebo následkem požití alkoholu nebo návykových látek ten, kdo s pojištěným žije ve společné domácnosti.

§ 810

Pojištěný má právo na náhradu nákladů účelně vynaložených na odvrácení pojistné události, která pojištěnému majetku bezprostředně hrozila. Rovněž má právo na náhradu nákladů, které účelně vynaložil, aby zmírnil následky pojistné události.

§ 811

(1) Týká-li se pojistná událost zastavené nemovitosti (§ 151a a násl.), plní pojistitel jen se souhlasem zástavního věřitele, avšak jen tehdy, ohlásí-li zástavní věřitel nejpozději do výplaty plnění, že zástavní právo vzniklo vkladem do katastru nemovitostí.

(2) Odepře-li zástavní věřitel souhlas k plnění, složí je pojistitel do soudní úschovy.

§ 812

Změnou v osobě vlastníka pojištěné věci pojištění zanikne, nestanoví-li pojistné podmínky jinak.

§ 813

(1) Jestliže pojištěný má proti jinému právo na náhradu škody způsobené pojistnou událostí, přechází jeho právo na pojistitele, a to do výše plnění, které mu pojistitel poskytl.

(2) Přešlo-li na pojistitele právo podle odstavce 1 proti fyzické osobě, platí při jeho uplatňování přiměřeně ustanovení § 450.

(3) Na pojistitele nepřecházejí nároky pojištěného proti osobám, které s ním žijí ve společné domácnosti nebo které jsou na něho odkázány svou výživou. To však neplatí, jestliže tyto osoby způsobily škodu úmyslně.

§ 814

Nahradil-li pojistitel pojištěnému jen část škody, je osoba, proti níž má pojištěný právo na úhradu zbývajících částí škody, povinna uspokojit pojistitele až po uspokojení pojištěného.

§ 815

(1) Pojištění se může vztahovat na majetek jiného než toho, kdo pojistnou smlouvu s pojistitelem uzavřel. Pojistné podmínky stanoví, kdy v tomto případě nevzniká právo na plnění z pojistné události pojištěnému, ale jiné osobě.

(2) Zemře-li fyzická osoba nebo zanikne-li právnická osoba, která sjednala pojištění vztahující se na majetek jiné osoby, vstupuje tato osoba do pojištění na místo toho, kdo s pojistitelem pojistnou smlouvu uzavřel.

ODDÍL SEDMÝ

Pojištění osob

§ 816

Z pojištění osob má pojištěný právo, aby mu byla vyplacena dohodnutá částka nebo aby mu byl placen dohodnutý důchod, anebo aby mu bylo poskytnuto plnění ve výši určené podle pojistných podmínek, nastane-li u něho pojistná událost.

§ 817

(1) Je-li dohodnuto, že pojistnou událostí je smrt pojištěného, může ten, kdo pojistnou smlouvu s pojistitelem uzavřel, určit osobu, které má pojistnou událostí vzniknout právo na plnění, a to jménem nebo vztahem k pojištěnému. Až do vzniku pojistné události může určení osoby změnit; není-li ten, kdo smlouvu uzavřel, sám pojištěným, může tak učinit jen se souhlasem pojištěného. Změna určení osoby je účinná doručením sdělení pojistiteli.

(2) Není-li oprávněná osoba v době pojistné události určena nebo nenabude-li práva na plnění, nabývají tohoto práva manžel pojištěného, a není-li ho, děti pojištěného.

(3) Není-li osob uvedených v odstavci 2, nabývají tohoto práva rodiče pojištěného, a není-li jich, osoby, které žily s pojištěným po dobu nejméně jednoho roku před jeho smrtí ve společné domácnosti

a které z toho důvodu pečovaly o společnou domácnost nebo byly odkázány výživou na pojištěného; není-li ani těchto osob, nabývají tohoto práva dědici pojištěného.

§ 818

Vznikne-li právo na plnění několika osobám a nejsou-li podíly určeny, má každý z nich právo na stejný díl.

§ 819

Zemře-li ten, kdo uzavřel s pojistitelem pojistnou smlouvu, podle které je pojištěn někdo jiný, vstupuje do pojištění na jeho místo pojištěný. Totéž platí, zanikne-li právnická osoba, která pojistnou smlouvu s pojistitelem uzavřela.

§ 820

Je-li pojistnou událostí úraz pojištěného, je pojistitel oprávněn snížit částku, kterou má vyplatit, došlo-li k úrazu následkem požití alkoholu nebo návykových látek pojištěným.

§ 821

Právem vůči pojistiteli není dotčeno právo na náhradu škody proti tomu, kdo za škodu odpovídá.

ODDÍL OSMÝ

Pojištění odpovědnosti za škody

§ 822

Z pojištění odpovědnosti za škody má pojištěný právo, aby v případě pojistné události pojistitel za něho nahradil podle pojistných podmínek škodu, za kterou pojištěný odpovídá.

§ 823

Náhradu platí pojistitel poškozenému; poškozený však právo na plnění proti pojistiteli nemá, nestanoví-li zvláštní předpisy jinak.

§ 824

Pojistné podmínky mohou stanovit, v kterých případech změnou v osobě vlastníka věci nezaniká pojištění odpovědnosti za škody.

§ 825

Pojistitel nemá právo snížit podle ustanovení § 799 odst. 3 náhradu, kterou za pojištěného vyplácí poškozenému; částku, o kterou pojistitel takto nemohl své plnění snížit, je povinen mu uhradit pojištěný.

§ 826

Jestliže pojištěný způsobí škodu následkem požití alkoholu nebo návykových látek, má pojistitel proti němu právo na přiměřenou náhradu toho, co za něj plnil.

§ 827

Pokud pojistitel nahradil za pojištěného škodu, přechází na něj právo pojištěného na náhradu škody nebo jiné obdobné právo, které mu v souvislosti s jeho odpovědností za škodu vzniklo proti jinému. Přešlo-li na pojistitele právo na náhradu škody proti fyzické osobě, platí při jeho uplatňování přiměřeně ustanovení § 450.

§ 828

(1) Pojištění se může vztahovat i na odpovědnost jiného než toho, kdo pojistnou smlouvu s pojistitelem uzavřel.

(2) Zemře-li fyzická osoba nebo zanikne-li právnická osoba, která sjednala pojištění vztahující se na odpovědnost jiné osoby, vstupuje tato osoba do pojištění na místo toho, kdo s pojistitelem pojistnou smlouvu uzavřel.